

UJ CIMBORA

IRODALMI LAP GYERMEKEK SZÁMÁRA

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **FERENCZY MARGIT.** (FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA)

A hóember.

VII. ÉVFOLYAM
3. SZ.

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER

1939. FEBRUÁR
1.

ISZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, STR. BARON L. POP No. 5. - TELEFON: 18-87.

Nagyszülők névnapjára.

Schullerné Sillay Erzsébet.

Régen vártuk azt a napot,
A te nevednapját.
Még az ég is mosolyogva
Hinti rád mosolyát.

A napsugár fenn ragyogva,
Mind csak azt hirdeti,
Az én jó nagyanyám szíve
Áldással van teli.

S ez az áldás reánk is árad,
Csodásan, bőséggel,
Áldjon is meg a jó Isten,
Hosszú egészséggel.

Hogy írjuk?

Meg ne restüljetez gyermekek az anyanyelve-
tek szókincsének a gyűjtésében. Szót szó után írja-
tok be a füzetetekbe.

Ne felejtjük el még mindig a *d* betűs sza-
vaknál tartunk. A magyar nyelvben sok szó kez-
dődik *d* betűvel.

dialóg, — ezt a szót sokan használják, pedig
ez idegen eredetű szó. Ehelyett magyarul azt mond-
juk: *párbeszéd*; *dib-dáb*, *dicsér*, *dicsékszük*, *dicső*,
dicsőség, *díj*, *dijas*, *dijaz*, *diktál*, *dinamit* — rob-
bantószer, *dinamó* = gép, *dinár* = szerb pénznem,
dinasztia idegen eredetű szó, jó magyar szavunk
rá: *uralkodóház*, *dinom-dánom*, *diploma*, jó ma-
gyar szó rá: *oklevél*, *direkt*, ehelyett magyarul azt
mondjuk: *egyenesen*, *direktor* helyett pedig
magyarul: *igazgatót* mondunk. Látjátok, csak a köz-
használatú szavaink közt is mennyi idegen eredetű
szó honosodott meg, amikre mindre van jóhang-
zású, értelmes magyar szavunk. Nagyon helyes, ha
idegen nyelveket is tanulunk, de, amikor magyarul
beszélünk, akkor beszéljünk igazán magyarul.

Kertészkedjünk kis cimborák!

Kulcsár Erzsébet Fogaras. Tavaly ügyesen
kertészkedtél. Mutatják a beérkezett öszirózsa, kis-
asszonypapucs, hajnalka s más magvak, — *Foga-
rasi róm. kath. elemi iskola.* Kedves gyermekek!
Az annyi szeretettel összeállított kis csomag meg-
érkezett. Benne az ügyesen becsomagolt virágmag-
vak. Öszirózsa, mályvarózsa, hajnalka. Jó tanító
bácsitok, tanító nénitek lehet, hogy ilyen szép
eredménnyel kertészkedtetek és annyi sok virág-
magot tudtatok visszaküldeni. Bizonyára ők irá-
nyították a kertészkedéseteket. Várja a szerkesztő-
ség a többi cimboráktól is a virágmagokat.

1938 november hóban a következő előfizetési díjak érkeztek be:

Szabó Józsefné, Resica. 1939. március 1-ig,
Vargha Árpád, Petrozsény, Máthó János, Ghilad,
1939. máj. 1-ig, Károlyi Lajos, Vulkán, 1939. márc.
15-ig, Abordán Livia, M.-Sziger, Gálffy Gábor,
Erdőszentgyörgy, 1939. ápr. 1-ig, R-f. el. iskola,
Násal. 1938. jan. 1-ig, Elekes Béla, Găești. 1937.
nov. 1-ig, Szilágyi Attila, Gyergyószentmiklós, 1939.
júl. 1-ig, Ref. Nőszövetség, Nagybánya, 1938. okt.
1-ig, Csibi Sanyi, Joseni, Bányai Cunika, Bukarest,
Tóth Zoli és Levente, Halmeu, 1939. jan. 1-ig.
Szánthó Anna, Bogata de M., 1937. okt. 1-ig,
Bálint Erzsébet, Csernátfalva, 1939. febr. 1-ig,
Máthé Dénes, Brassó, Rédey Károly, Nagykároly
és Kis Olga, Cséfa, 1939. jan. 1-ig.

TOBORZÓ.

A kicsinyekkel együtt a nagyok is
toborznak, hogy elősegítsék azt a nagy
munkát, amelyet az Uj Cimborá maga elé
tűzött. Örömmel látjuk ezt az érdeklődést
és kérjük is bucurești, galați, brailai,
jași, ploești, egyáltalán a regáti városok-
ban élő barátainkat, jó ismerőseinket,
hogy keressének velünk összeköttetést és
kapcsolódjanak be toborzónkba, hogy mi-
nél több gyermek kezébe elkerülhessen az
Uj Cimborá.

Új toborzásunk: Rosenfeld Károly
és Lili Kolozsvár, Ludvig Gittát, Teleky
Piroska Torockószentgyörgy, Pázsint
Eleket Tordatur és Gaál Barnát és Zso-
zsót Torockószentgyörgy toborozta be az
Uj Cimborá olvasó táborába.

Milyen érdekes cikkeket és közleményeket hoz az Uj Cimborá febr. 15-i száma.

Minden új számnál kíváncsiak kis olvasóink,
hogy mit hoz a következő szám? Lesz-e valami
érdekes benne? Hogy annál nagyobb legyen az
érdeklődés eláruljuk, hogy a febr. 1 -i számban
egy rendkívül érdekes farsangi mesét közlünk
majd Önödy Rózsi munkatársunk tollából. S meg-
kezdjük Teleky Dezső folytatásos meséjét.

U yancsak ebben a számban kapnak választ
levelükre a bucurești levélíró és rejtvényfejtő
kis cimborák is. A torockószentgyörgyi gyerme-
kek rajzairól is a következő számban írunk.

*

Nagy rejtvényorsolás lesz a szerkesztőség-
ben febr. 11-én. Akiket a helyiek közül ez érdekel
5 órától kezdődően szívesen látjuk.

Az anya munkája.

Írta: Landtné Ady Mariska.

Éjfélt ütött már az óra,
alszik a ház mélyen.
A nagy csöndben egyedül csak
anya van még ébren.

Előtte egy csomó lyukas,
szakadozott holmi,
míg a többiek alusznak
rendbe kéne hozni.

Mert bizony a nappal rövid
s ha száz keze volna,
mind a száznak meg lenne ám
a tennivalója.

Bevásárlás, takarítás,
mosogatás, főzés —
De ki tudná felsorolni
sok-sok teendőjét?!

Igy aztán a rövid napot
megtoldja az est-tel
még az éjből is hozzálop
és varr fáradt testtel.

Alig alszik s reggel mégis
legkorábban ébred:
kávét önt be, tejet forral,
fölken vajjat, mézet.

Hogy a később ébredőket
kész reggeli várja
s jóllakottan indulhasson
ki-ki az útjára.

Aldja meg az Isten kezét,
a keze munkáját;
ezt a hősi, panasztalan
önfeláldozását.

Gyémánt, Grafit, Kőszén.

(Mese.)

Írta: Balla Ilona.

Volt egyszer egy király s annak három fia: Gyémánt, Grafit és Kőszén. A királyfiak bár ugyanaz a királyi vér folyt ereikben, nem nagyon hasonlítottak egymáshoz. A két kisebbiken nem is látszott meg a királyi származás; szerény, igénytelen külsejük miatt senki nem is nézte őket királyfiaknak. Annál inkább feltűnt mellettük a legidősebb királyfi, Gyémánt, hódító megjelenésével, ragyogó szépségével.

— Gyémánt az én igazi királyi ivadékom, — gondolta néha titkon az öreg király is, amint el-elgyönyörködött tüzes szemének ragyogó tekintetében s egész sugárzó szépségében.

De így volt vele mindenki, senki sem tudott szabadulni szépségének varázslatos hatása alól. Mindenkinek öröme telt még a látásában is.

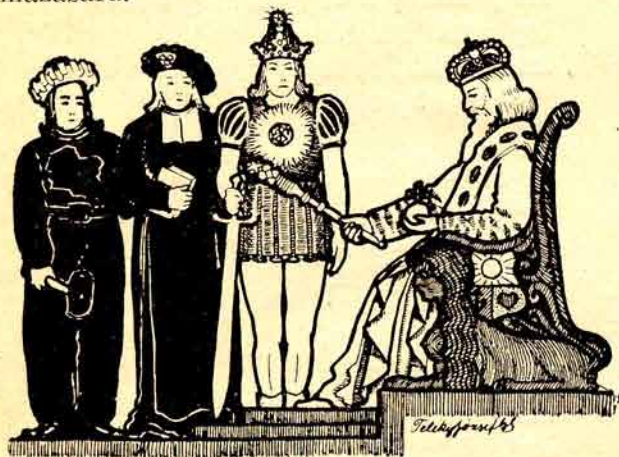
Ám az öreg király titkolni igyekezett nagy-nagy szeretetét Gyémánt iránt, nem akarta, hogy másik két gyermekének rosszul essék, hiszen őket is nagyon szerette, de hiába, ő magát sem tehetett róla, — mégis csak Gyémánt volt a szemefénye, királyi és apai szívének öröme, büszkesége.

A két kisebb királyfi, Grafit és Kőszén — igénytelen külsejük tudatában — annál inkább igyekeztek apjuk kedvében járni s magukat mindenképen hasznossá tenni. Így a középső királyfi, Grafit, már gyermekkorában nagyon kedvelte a tudományokat. Minden idejét tanulással és olvasással töltötte s egy napon az írással is megpróbálkozott. Ettől kezdve egyik könyvet a másik után írta meg s ezek között voltak nagyon hasznos, tanulságos könyvek is. S bár külsejében s ruházatában nagyon egyszerű maradt, — mint az egy igazi tudóshoz illik is, — nagyműveltségű, kifinomodott lelkű ifjúvá serdült, aki tudományára egyáltalán nem volt büszke. Jó volt mindenkihez s élete céljával azt tűzte ki, hogy mindenkinek hasznára legyen.

De a legkisebb királyfi, Kőszén, volt talán a legérdekesebb hármuk között. Szeretett az egyszerű emberek közé vegyülni, megismerkedett gondolkozásukkal, érzéseikkel, mégis leginkább munkájuk érdekelte őt. Bejárt műhelyeikbe s egy napon ő maga is kedvet kapott a munkához. Csattogott kezében a kalapács, zakatoltak körülötte a gépek, izzottak az olvasztó kemencék. Szegény Kő-

szén királyfi izmai nekifeszültek, arcáról folyt a verejték, ruháját füst meg korom lepte be, ám ő mindezzel nem törődött, elégedett mosoly volt az arcán s ez a mosoly ezt látszott hirdetni: „Emberek! Szeressétek a munkát! A munka az élet öröme!”

Az emberek visszamosolyogtak rá s csakhamar híre ment, hogy Kőszén, a legkisebb királyfi a legjobb munkás az egész országban. A kis királyfinak jól esett ezt hallani, büszkébb volt erre a dicséretre, mint királyi származására.

Az öreg király maga elé hívatta a három királyfit.

A legérdekesebb pedig az volt a dologban, hogy a három királyfi különböző természetük dacára is a legjobb egyetértésben volt egymással.

Telt-múlt az idő, s az öreg király érezte, hogy nincs már sok ideje hátra; szeretett volna országáról gondoskodni, hogy jó és bölcs királyuk legyen, ha majd ő lehunyja szemét. De sehogy sem tudott dönteni, hogy három fia közül melyiket jelölje meg utódjául? Titkon Gyémántnak szánta a királyi széket, s tagadhatatlan, hogy királyi megjelenése, büszke, parancsoláshoz szokott királyi természete egyedül csak neki volt a három testvér közül. De az öreg király nem akart igazságtalan lenni másik két fiához, ezért magához hívatta mindhárom királyfit s ezt mondta nekik:

— Édes gyermekeim, az én időm letelt, nyugalomra vágyom. Menjeteek most el mind a hárman a nagy világba, amelyik egy év alatt a legtöbbre viszi közületek s a legtöbb hivat szerez magának az emberek között, az legyen a király halálom után.

Nosza, hozzá is látott a készülődéshez a három királyfiú, hogy — mint a király parancsolta — még aznap elindulhassanak.

Gyémánt egy nagy bőségszarut megtöltött drágakövekkel, Grafit hatalmas iszákjába könyveket rakott, de tett beléje egy nagy esomag ceruzát is, Kőszén pedig előszedte szer-

számait s egy tarisznnyába szépen beletette. Aztán egymásnak szerencsét kívánva, megindultak hárman három felé, Gyémánt délnek tartott, Grafit keletnek, Kőszén sem igen válogatott, hanem azonnal észak felé indult.

Mint az már előrelátható volt, Gyémántnak volt a legkönnyebb dolga. Ahol csak megjelent, azonnal meghódította az embereket. Akire ránézett ragyogó szemével, az azonnal hozzá szegődött s nem tágitott mellőle.

— Hiába, még mindig a szépség a legnagyobb hatalom a földön — gondolta Gyémánt légedetten. S közben bőségszarujából ontotta a kincseket s az emberek felkapkodták. De voltak olyanok is, aki hagyták, hogy mások kapkodják fel a kincseket, ők maguk beérték azzal, hogy Gyémánt szépségében gyönyörködhetek.

— Egészen bizonyos, hogy én leszek a király, — gondolta Gyémánt, de mint jó jó testvér nyomban hozzátette:

— Majd magam mellé veszem két testvéremet is, megosztom velük az uralkodást.

Bezzeg nem volt ilyen könnyű dolga Grafitnak, a középső királyfinak! Ahol csak megjelent szerény, kopottas ruhájában, s alaposan megtömtött iszákjával, szegény vándorló legénynek néztek s rá sem hederítettek. Csak akkor kezdtek rá figyelni, mikor kinyitotta iszákját s onnan szebnél-szebb könyveket vett elő s azokat ajándékba osztogatta. De még így is mindenkit külön kellett rábeszélni, hogy fogadja el az ajándékot. A gyermekeknek meséskönyvet adott, a betegeknek orvosi könyvet, a földművesek pedig olyan könyveket kaptak, amelyekben az volt megírva, hogyan kell okosan és helyesen gazdálkodni. Sokan visszaadták a könyvet. Ezekről kiderült, hogy nem tudnak olvasni. Grafit királyfi összegyűjtötte őket s nagy türelemmel és odaadással megtanította az olvasásra s a betűvetés tudományára. Így lassacskán fogytak a könyvek, meg a ceruzák s szaporodtak a hívek is, igaz, hogy lassacskán.

— Nem baj, ha nem is lesz belőlem király, — gondolta — az a fő, hogy járhatom a nagyvilágot s terjeszthetem a tudományt az az emberek között.

Mit csinált ezalatt Kőszén, a legkisebb királyfi? Jókedvűen, nótaszóval járt faluról-falura, városról-városra, előhívta az embereket házaikból, kicsalogatta őket a kocsmák-ból, tarisznnyájából elővette szerszámait, megmagyarázta, melyik mire való s hogyan kell velük dolgozni. Mind nagyobb s nagyobb tömeg gyűlt köréje s mindenki kezébe vette egyik-másik szerszámot, hogy kipróbálja. Néhányan sarkonfordultak s visszamentek a kocsmába, volt, aki hazament s leheveredett ismét a diványra, de a legtöbben nagy lelke-

sedéssel és kitartással dolgoztak reggeltől estig. Mindenki megtarthatta azt a szerszámot, amit kiválasztott, sőt, Kőszén királyfi a legderekabb munkásoknak műhelyeket is épített. A műhelyekből nemsokára gyárak lettek, s a szegénységet gazdagság, a szomorúságot elégedettség váltotta fel mindenütt, amelyik vidéket Kőszén királyfi útbaejtette. Nem csoda, ha az emberek áldották és magasztalták.

Letelt az esztendő, a három királyfi hazaérkezett s mindenik beszámolt az öreg királynak, hol s merre járt, mit végzett s milyen eredménnyel? Az öreg király szétfuttatta minisztereit az ország minden részébe, azzal a parancsal, hogy azonnal számolják össze külön-külön a Gyémánt, a Grafit és a Kőszén híveit. A miniszterek nemsokára hazakerültek s nagyon érdekes tapasztalatokkal számoltak be az öreg királynak.

Amerre Gyémánt királyfi járt, az emberek a tőle kapott kincseken könyveket vásároltak, sokan pedig gyárakat alapítottak.

Amerre Kőszén királyfi járt, a nagyobb műhelyek és gyárak tulajdonosai olyan jólétre tettek szert, hogy megvásárolhatták Gyémánt híveitől azokat a kincseket, amiket ők meguntak, vagy el kellett adniok, mert elszegényedtek.

Amerre Grafit királyfi járt, az emberek mind nagyobb és nagyobb tudományra tettek szert, mind újabb és újabb dolgokat fedeztek fel, újfajta gyárakat alapítottak, de azok külsőleg alig különböznek a Kőszén gyáraitól. Ezek is gazdag emberek lettek és vásárolni kezdik a Gyémánt elosztogatott kincseit.

Igy kiderült, hogy egyáltalán nem lehet már kinyomozni, hogy kik a Gyémánt hívei, kik a Grafit királyfié és kik esküdtek hűséget Kőszén királyfinak?

Az öreg király — mit tehetett egyebet? — úgy határozott, hogy halála után a három fia együtt uralkodjék országában.

S azóta is együtt uralkodnak az embereken a Szépség, — a Tudomány és a Jóság, — a Szorgalom és a Munka.

A hóember.

KÁLMÁN (egy hógörgeteget gurít): Igy, ez lesz az alapzat.

KÁROLY (egy másikat reá): Ez az egyik láb.

ZOLTI: Ez meg a másik.

KÁLMÁN: Most hozom a törzsét!

KÁROLY: Én meg a fejét.

ZOLTI: Ez aztán valódi hóból való, hóember (alakítja; miközben egy rossz kalapot nyom a fejébe!)

KÁLMÁN: Ez szakasztott a Bandi-bátyó az alvégről!

KÁROLY: Különösen a kalapja valódi. De pipa is kell! Pipát a szájába! (alakít egyet.) Igy már inkább!

ZOLTI: Eddig meg lenne, de hol a keze? Kéz nélküli hóember, nem hóember!

KÁLMÁN: Úgy igaz a! Hamar kezet neki! Jó hosszút, mert egy kicsit hosszú a keze, de különösen a... körme! (Kezet alakít, botot tesz bele.)

KÁROLY: Most szemet neki! Mert szeme az van... amit a szeme meglát, — a keze nem hagyja ott... No még bajuszt az öregnek! (Alakítja) — meg orrot...

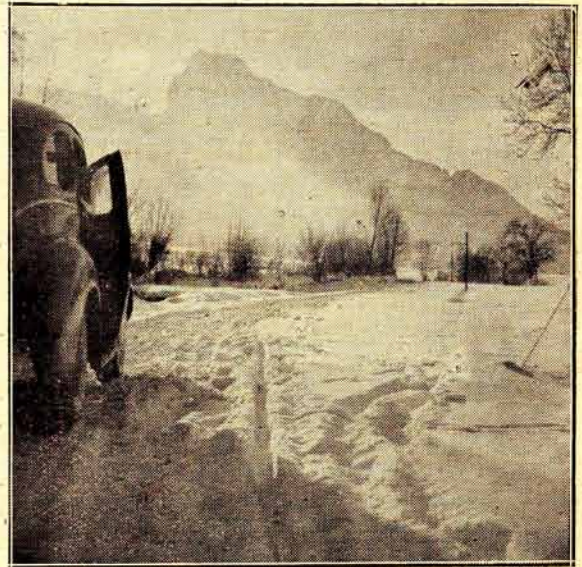
ZOLTI: Jó vöröset... Mert olyan van Bandi bá'nak... (Hátulról egy hógolyó leüti a hóember fejéről a kalapot.)

KÁROLY: Hajrá! Megtámadta az ellenség a hóemberünket! Rajta, védjük meg!

KÁROLY, KÁLMÁN, ZOLTI hógolyókat rögtönözve kirohannak a színről. (Kintről a hócsata zivaja hallatszik.)

GYURI, ANDRÁS, JÁNOS, GÁBOR (berontanak): Győztünk! mienk a hóember! Jaj! de nézzétek! Mi lett a hóemberrel, összeroskadt! (Hóember összeroskad.) Simon Sándor

Téli kép.

Torockó vidéke. Háttérben a székeleykő.
(Csiky Endre, Torda, felvétele.)

Terjesszük a lapot ismerőseink körében!

AZ ARANYKUTATÓ FIUK

Irtta: Szakáll Istvánné.

(Vége.)

Kedves Pont-úrfi!

Laci nem értette. De a kitörő hahota, amely a gyermekek részéről bekövetkezett a megszólításra, mindent megsejtetett vele, megérezte, hogy csak az öcskösök követhettek el valami csinyt. Igazán és komolyan megharagudott. Hiába volt minden bocsánatkérés. Vége volt a nagy tervnek. Már többé hallani sem akart róluk. Vége volt a szép napoknak, vége volt a vidám, együttes játékoknak...

— Te Sanyi, — szólta Zolti egy búbanatos délután, — nem gondolod, hogy mi ketten is felkutathatnók az aranykutat? És ha megtaláljuk az aranyakat, még a levélpapírt se vesszük meg Lacinak! Magunkban is elme gyünk az aranyakért!

A gyermekek korán reggel ébredtek, az egész ház aludt, csak Rózsika néni és a szolgáló volt ébren, de ők is kinn, a gazdasági udvarban voltak elfoglalva, az állatok körül. Csendesen, lábujjhegyen jártak. Lacit felköltötték, — ha meggondolta volna, ha mégis jönne? — De Laci nem jött. Bosszúsán fordult a másik oldalára és tovább aludt.

— A Pont-úrfi még mindig haragszik, de majd kibékítjük az aranyakkal! — mosolyodott el Sanyi.

— Hallgass, Sanyi! — suttozta Zolti — ha megtudják hova megyünk, nem engednek el és a Pont-úrfiért is kikaphatunk.

— Ugyan Zolti, mi, a akik aranyat kutatni és találni megyünk, csak nem félünk holmi Pont-úrfitől, ha Laci is a neve.

Epp ily nesztelen csendben indultak élelem-kereső útra is. Zolti szerint fontosabb volt az élelem még az aranyásásnál is. Találtak is egy fél kenyert és egy nagy darab szalonnát... csak még hagyma kellett hozzá. A hagymával majdnem porul jártak. Éppen mikor bevégezték, jött a kertbe Rózsika néni. Alig volt idejük elbujni a ribizlibokrok közé. Rózsika néni nem vette észre a fiúkat s aggodalmasan állapította meg:

— Lopják a hagymát.

Végre elindulhattak. Csak épen az ásóért kellett visszazaladni a kapuból. Az úton Mári néniel találkoztak.

— Hová, hová úrfik, ilyen korán?

— Pityókát ültetni — füllentett Zolti, — sokat kivágott a lótetű és pótolni kell.

— Hát pityókát nem visznek?

— Az a hátizászkban van.

— Vagy úgy? — bólintott Mári néni — no, sok szerencsét, úrfik!

— Te Zolti, azt kellene mondani, hogy lepkeét gyűjteni megyünk, azt inkább elhinnék egy gimnazistáról és egy kis iskolásról.

— Lepke-háló nélkül és ásóval? Na ezt igazán nem hinném.

— Persze-persze, és még csak nem is mehetünk vissza érte, mert eljátszanók a szerencsénket. Hanem tudod mit, azt fogjuk mondani, hogy növényt gyűjteni megyünk.

Ezzel aztán el is jutottak az arany erdőig. Néma csend hönalt körös-körül, csak a madarak daloltak versenyt a tücsök haddal, fenn a légben egy pacsirta hirdette Isten hatalmát és dicsőségét... az erdő mélyén a fülemile csattogott, a szélén fekete rigó rikoltott... A kis mező, — ahol állottak — tele volt szebbnél-szebb tarka virágokkal, melyeken gyémántként csillogott a reggeli harmatcsepp... méhecskék zümmögtek, pillangók röpködtek. De mindezek a gyönyörűségek most nem érdekelték a gyermekeket. Habozva állottak az erdő szélén. Bemenjenek-e, vagy ne? Az erdő a maga titokzatos csendjével, földbe rejtett kincseivel vonzotta, kábította a rajongó álmodót... Az arany másokat boldogító hatalma, békéltető ereje csalogatta, esábitotta az élniakarót. És ők ketten, az álmodó és élni akarók, beléptek az erdőbe. A csend, a hátborzongató csend félelemmel töltötte el őket. Védelemkeresően simultak egymáshoz, — marokra fogva egyetlen fegyverüket, az ásót. Minden ágzörrenésre összerendeztek, de azért tovább mentek, mert szegények azt hitték, hogy a mesebeli arany csak arra vár, hogy ők megtalálják.

Mentek, mentek, vitte őket az arany átok.

Az első teendőjük az volt, hogy kimérték a távolságot a forrástól a fáig, épen százhusz lépés volt, ez azonban nem zavarta őket, mert nagy lépés éppen száz lehetett. Aztán nekifogtak az ásásnak. Izzadva túrták fel a földet a fa körül, de semmi nyomra se akadtak. Mélyebb ásáshoz fogtak... Néhol rátaláltak a fa gyökerére s ilyenkor nagyot dobbant az szívük: — a bepadolt kút lehet s alatta az arany. De csak gyöker volt és mindig csak gyöker volt... Már-már lankadni kezdett az aranykutatók aranyba vetett hite, de ilyenkor a kártyavető cigányné szavai jutottak eszükbe: „Gazdagok lesznek az úrfik, csak kitartás és türelem kell hozzá.“ No hiszen türelem lett volna, de nem volt erő. Sanyi sírva ejtette ki az ásót a kezéből, mert tele volt a tenyere fehér hólyagokkal.

Zoli szepegve vigasztalta:

— Hadd el, Sanyi, ne búsulj. Majd ha nagyok leszünk, visszajövünk és akkor addig ásunk, míg rá nem találunk az aranykútra. Laci is segíteni fog, ha mérnök lesz.

A Pont-úrfi? mosolyodott el Sanyi s kétkedő, bánatos lelkébe betört az első békéltető napsugár. Már nem keresett, kutatott a múltban, nem fürkészett titkok után... Érezte, tudta, hogy a föld tele kincsekkel, de nem azért rejti magában féltett kincseit, hogy azt nekik, két erőtlén, álmodozó fiúnak kiszórja tele marokkal, hanem a nagynak, a hatalmasnak, a nagy kutatóknak, a geológusoknak, a mérnökönek szánta. Neki még sokat kell tanulnia szorgalommal, kitartással, hogy arra alkalmas legyen. És fog is küzdeni és ha majd nagy lesz, erős és gazdag, eljön ide és akkor megpróbálja felszínre hozni a mesebeli aranyakat.

A felhányt földet szépen visszasimította, lapival betkargatta... hadd aludjon szépen, csendesen az arany, amíg érte jöhet... Egyszer, majd, ha nagy lesz, geológus lesz, — az arany-mese valósággá válik... Ő fogja felszínre hozni az alvó aranyakat. Az álomlátó, rajongó szeme a jövőbe lát... lát egy hatalmas aranybányát, egy nagy aranytelepet, ahol munkások ezrei dolgoznak... tárna robban... munkások sztrájkolnak... vér és vér mindenütt... Az álomlátó, a jövőbelátó kis fiú megborrad. Talán a legjobb, ha az arany örökre aludni fog itt a föld mélyében...

Ne búsulj, Sanyi, — vigasztalja Zolti, — felejtset el az aranyakat. Majd dolgozni fogunk és lesz pénzünk. Megvesszük nagyapának a dohányt, persze csak egy kilót és Lacinak is a levélpapírt, hogy megbéküljön. Tudod mit? Vállaljuk el a bodzafa eső megrendeléseket. Te fúrod, faragod őket, én meg hordom a bodzafát. Ötven csőért kapunk öt

lejt, abból már vehetünk egy csomag dohányt nagyapának.

— Oh, te kis buksi, nagyapa nem szív kapadohányt, — enyhül meg Sanyi. — De azért a megrendeléseket elvállaljuk. Ha hetvenet csinálunk, akkor vehetünk egy csomag hetes dohányt is. Na gyerünk, menjünk haza és munkára fel!

— De Sanyi, előbb együnk, én éhes vagyok!

És a két kis kincskereső, a két aranykutató megbékült szívvel látott neki a magukkal hozott kenyérnek és szalonnának. De itt is baj volt, hiányzott a só. Sanyi letette a bicskáját. Neki nem izlett a hagyma só nélkül...

Zolti, a praktikus Zolti, a szalonna sós tetejéhez dörzsölte a hagymát: Most meg lehet, mert sós.

— Hogy te milyen okos vagy Zolti, — nevetett Sanyi.

Ilyen kedélyes falatozás közben talált rájuk a nagyapjuk és Laci, a nagybátyjuk.

Mert nagy aggodalomban volt a család, mikor a két gyermeknek hiült helyét találták. Hát még, mikor a reggelihez sem kerültek elő. Az egész család a keresésükre indult, a Laci kivételével, ki még a boldog emberek álmát aludta.

Mári néni mondta el, hogy pityókat ültetni mentek egy ásóval, de már akkor is gyanus volt neki a két gyerek. Mások is találoztak velük, kiknek azt mondták, hogy növényt gyűjteni mennek. Hát ezt el lehet hinni egy gimnázistáról, de akkor miért nem szóltak, hiszen nagyapa is velük szokott menni? Aztán Rózsai néni észrevette, hogy hiányzik egy fél kenyér és egy nagy darab szalonna, sőt már neki a hagymahiány is gyanus lett. Bizonyára a gyermekek a hagymatolvajok. El sem tudtak mást képzelni, minthogy a két gyerek elbújdosott bánatában, amiért Laci haragszik.

Laci aztán megoldotta a rejtélyt. Biztosan az aranyerdőbe mentek kutatni az aranykút után. Őt is hívták ma reggel, úgy emlékszik, habár nem tudja biztosan, mert nagyon álmos volt...

Képzeltetni aztán, hogy sietett nagyapa és Laci az aranyforráshoz az aranyerdőbe... Egy ilyen rengeteg erdőnek sok veszedelme van, kóbor kutyák, csavargók, kigyók... Sőt nagyapa medvék és farkasokra is gondolt, habár ezen a vidéken soha se láttak, talán azért, mert közel van a dübörgő vonatjárás.

Nagyapa megkönnyebbülve lélezett fel, amint meglátta unokáit egy nagy cserefa alatt épen és sértetlen.

A két híres vitéz összerezzen az ágak

Két új előfizető szerzéséért értékes könyvet ad a szerkesztőség.

zörrenésére és futni akartak, de aztán kitörő örömmel vetették magukat a nagyapa és a Laci nyakába. Olyan jó volt gyermeknek és bohónak lenni. Fellélekzettek. Megszabadultak a félelemtől és az arany átoktól. Már nem is emlékeztek rá. Vígán esieseregte Zolti:

— Ástunk, ástunk és semmit se találtunk, mert biztosan nincs is, ha lenne, mi megtaláltuk volna. De azért nem búsulunk nagy-tata és ti se búsuljatok, mert nektek úgyis megvesszük, amit az aranyakból akartunk vásárolni. Persze, kevesebbet kaptok, mert szegények vagyunk. Csak egy csomag dohányt tudunk venni a hetven csó árából.

— Miféle csókról beszélsz Zolti?

— Bodzafa csókról, amire a fonalat eső-rölik, amikor szőnek.

— És ki csinálja a csöveket?

— Sanyi, de én is segíték neki. Én hordom a bodzafát.

Majd Lacihoz fordult.

— Te is megkapod a levélpapirokat, hogy megbékülj, mert mi igazán nem akartunk megbántani téged. Az aranyat is azért akartuk felkutatni, hogy megbékítsünk téged.

— Az akarat annyi, mint tenni. Gyertek hát, béküljünk ki!

Sanyi a nagyapjához simult.

— Dolgozni fogunk, hogy megvegyük neked a dohányt.

Nagyapa elmosolyodott és szeretettel simogatta meg az unokáit.

— Lássátok, én nem ástam, nem kutattam és mégis sok-sok aranyat találtam.

— Hol? hol? — kíváncsiskodtak a gyerekek.

— Itt, a ti szívetekben kicsi unokáim!

A szamár nem is olyan szamár!

Az alábbi eset rendkívül érdekes fényt vet arra, hogy az állatok több eseményt összefoglalva, abból következtetni tudnak. Az eset teljesen hiteles és hosszú ideig forgott közszájon azon a vidéken néhány évtizeddel ezelőtt.

Erdély egy kis falujában, a földgázforrások közvetlen közelében történt az alábbi eset. Az egész vidék számára egy nagyobb központban levő malom végezte az őrlést. A malom nem működött állandóan. Mikor dolgozott, az időpontot sziréna-búgás jelezte.

Mivel a malom székhelyén csütörtöki napon hetivásár volt, a szokás úgy alakult ki, hogy csütörtökön mindig járt a malom. Gazdaságunkból minden hónap első csütörtökén nagyobb szállitmányt vittek a malomba, ezenkívül azonban rendszeresen minden csütörtökön egy szamár hátán kisebb mennyiségű gabonát küldöttünk őrlésre. Őreg szamarunk hosszú ideig teljesítette a reá rótt feladatot. Egyszer aztán azt kezdtük észrevenni, hogy az udvaron legelésző szamár csütörtök napon, amikor megszólalt a malom szirénája, a gazdasági épületek mögött levő bozótban bujlik el. Természetesen ilyen módon nem menekült meg a feladat elvégzésétől, s bizony a mérges szolga, hogy meg kellett keresnie, nem volt fukar az ütlegek kimérésében.

A szamár azonban makacs következetességgel minden csütörtökön elbujt ilyen módon, talán úgy okoskodva, ha már úgyis mennie kell a malomba, legalább később megy, mert időbe kerül, amíg megtalálják.

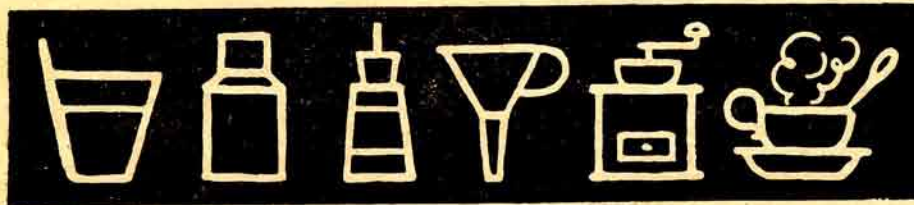
Egyszer aztán váratlan fordulat történt. Éppen a magtár vasajtáját nyitottuk ki — ami elég nagy zajjal járt, — hogy a szamárral a malomba küldendő gabonát kivegyük onnan, amikor a szamárért küldött szolga futva jön, hogy a szamár abban a pillanatban, mikor a magtár ajónyitásának zaját meghallotta, összeesett és megdőglött.

Azonnal oda siettünk és megállapítottuk, hogy a szamár valóban elnyulva fekszik a földön, de szabályosan lélezkedik. Biztatás, verés, nem használt, fekvé maradt! Egy jó veder hidegvíz azonban észretérite, felugrott — és rövid idő múlva szomorúan indult a malomba. Dicséretére legyen mondva, ezután nem próbált színlelt halállal szabadulni a munkától!

A szolga állítása szerint a szamár a malomba menete idejét, a csütörtöki napot, napi pontossággal tudta. Szerintem azonban inkább a malom szirénájának búgása, a hetivásár következtében ezuton keletkezett élénk szekérforgalom, a magtár ajtajának kinyitása és más, hétről-hétre csütörtökön biztosan és pontosan megisméltető jelekből s esemény-sorozatokból való következtetés alapján állapította meg a szamár, hogy érkezett számára a malombamenés ideje.

Bármint is van az eset, kétségtelen bizonyíték amellet, hogy az állat megérti az embert!

Dr. Szász Ferenc.

**Könnyű
rajziskola.**

Rongybuba.

— Mese. —

Irta: Rozsos Etel.

Rongybubát csinált édesanyám, hogy örömet szerezzen nekem vele. Szép hajasbabára nem telt a pénz. Ha édesanyámmal a városba mentünk, egy-egy bazár kirakata előtt, kekre nyílt szemmel néztem az elem táruló csodavilágot. Ilyenkor mohó kérdéseimre nem győzött eleget felelni édesanyám. Ha lefektetik, lehunyja a szemét? Honnan hozzák a szép babákat? A ruhájukat ki varrja nekik? Anyám türelmesen válaszolt mindenre, csak a szemében láttam valami fájdalmas szomorúságot. Egyszer szinte odatapadtam a számomra egy csodavilágot elválasztó üvegfalhoz. Forró vágyakozással néztem a legnagyobb alvó babát. Ekkor azt mondta édesanyám — várjál kicsikém, mindjárt jövök — s bement az üzletbe. Nemsokára egy nagybajuszú bácsi a kirakattól bevitt a nagy babát, de ismét visszatette, később egy sokkal kisebb babát vett ki helyette. Pár perc múlva jött anyám, kezében egy kis csomag volt.

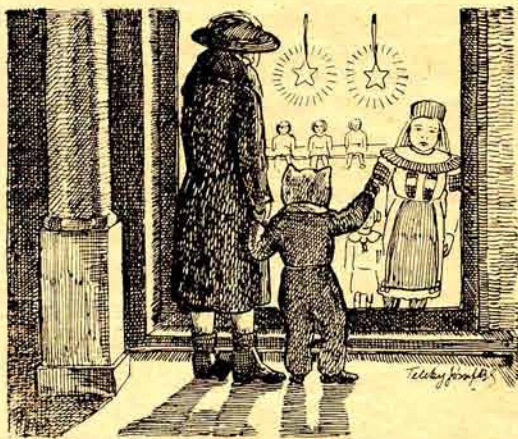
— Gyere kicsikém, — szólt hozzám és gyöngéden elvont a bazár elől. Én még egyszer visszafordultam és búcsút intettem. Szervusz, te nagyon szép baba! Emberek jöttek, mentek körülöttünk, de én magamba nélyedve, tipegtem édes mellett.

— Láttad a kicsi babát? — kérdezte anyám, — azt a szőkehajút, ami a nagy baba mellett volt. Azt, amit a vörös bácsi bevitt. Azt — ő az nem olyan szép, mint a másik, biztosan még aludni sem tud. — De igen, az is alvó baba és gondold csak meg, mennyivel szebb, mint a rongybubád. — Igaz, feleltem, bizony annak is örvidenek, ha az enyém lehetne. Édesanyám arra hirtelen felderült és valami boldog izgalom tette széppé.

— Nesze szívem, ebben a csomagban a kicsi baba van, a tiéd.

Az ajándékot szorosán magamhoz öleltem. Alig vártam, hogy hazakerüljünk. Öleltem az én szép babámat. Körültapogattam, lefektettem, elaltattam s azon éjjel vele aludtam el. Édes másnap ruhát varrt neki. Párnát, dunnát csinált és puha pihével töltötte meg és én nagyon boldog voltam. Elfeledni azért a nagy babát, mégse tudtam. Kicsi az enyém volt, számomra a valóságot jelentette. A másik az elérhetlent, amiről jó volt álmodozni. Idővel a kicsi bubám megkapott. Egyszer az orra tört be, máskor a szeme hullt ki, a haja lett kócos, s egy szép napon végleg elpusztult, összetört. Szomoruan teltek nélküle a napok. A kicsi is megszűnt valóság lenni, már csak a képzeletemben volt babám.

Vágyakozással ismét a szép, nagy babát öleltem körül. A vágy egyre nőtt, erősödött bennem. Az idő telt, mult és én úgy éreztem magam, mint az anya a gyermeke nélkül. Elnéztem a kis dunnát, a megmaradt ruhácskát s a szemem megtelt könnyel. Bánatomban elővettem a rongybubát, de minden rútságát élesen láttam.

A kirakat üvege mögött pompázott a szép nagy baba.

Egy napon közeli rokonunk látogatott meg minket. Hamar megbarátkoztunk egymással. Elpanaszoltam szívem nagy bánatát s ő megajándékozott egy gyönyörű nagy babával. Amikor kezembe adták, nem tudtam szólni, csak hosszan elnéztem a csodaszép ajándékot és magmagyarázhatatlan szomorúság fogott el. Kezemben volt a baba s mégsem tudott valóság lenni a számomra. A dívány sarkába ültettem s messziről néztem, mintha még mindig köztünk lenne az elválasztó üvegfal. Idegen maradt, távoli elérhetetlen. Gyermeklelkem megérezte, hogy szüleim és a kedves rokon izgalommal várják örömmel megnyilatkozását. Hálás szívvel köszöntem meg a drága ajándékot s a szemem megtelt könnyel. Szegény kicsike, az örömtől hogy meghatódott, mondták egymás közt. De a szép bubával sohasem játszottam, az üvegfal mindig közöttünk maradt. Ismét elővettem drága anyám készítette rongybubámat s vele játszottam, ami megint szép és kedves lett nekem.

A szerkesztőség üzeni a szülőknek és a lap jóbarátainak

hogy a tavalyi társasvacsorák felújítása végett egy februárban tartandó társasvacsora előzetes megbeszélésére, a hétfői napokon d. u. 6 órakor szerkesztőségünkbe felfáradni sziveskedjenek.

Küldjék be előfizetési hátralékainkat a kiadóhivatalba: Cluj, Strada Baron L. Pop 5.

Estéli imádság.

Irta: Zombory Sándor.

Jó Istenem vigyázz reám
Az éj sötétjében,
Hogy míg fáradt testem pihen
Semmi baj ne érjen.

Mindenkire viselj gondot,
Kik téged szeretnek;
Azokra se küld csapásod,
Kik téged megvetnek.

Új napodra, új erőben
Virrassz fel bennünket,
S dicsérhessük gondviselő
Áldó kegyelmedet.

Földi munkánk végezhesseük
Gyönyörűségedre;
Nekünk pedig szolgálhasson
A lelkünk üdvére.

Katonásdi.

(Színdarab fiúknak bármilyen alkalomra.)

Irta: Telekyné Ferenczy László Marcella.

1. JELENET.

Történik a Jancsiék szobájában. Jancsinak az édesapja jegyző, Ferinek pap. A többi gyerekek falusi gyerekek.

JANCSI: (*Hangosan tanul.*) A szarka. A szarka feje, nyaka, begye fekete. Hasa, melle, szárnyfedője fehér. Farka hosszú, zománcos fényű. (*Felnéz a könyvből. A közönségnek beszél.*) Hm. A szarka farka! Mindig hallom emlegetni: „Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka.” Vajjon miért mondják ezt? (*Tovább olvas.*) Nagyon okos, ravasz és számító madár. Ha apró, fényes és csillogó tárgyat talál, azt csőrébe kapja és elviszi. Ezért mondják az emberek: a tolvajoknak szarka természetük van. (*Kopogtatnak.*) Szabad!

FERI: (*Belép.*) Szervusz Jancsi!

JANCSI: (*Felugrik s örvendezve.*) Szervusz Feri pajtás. Már azt hittem, hogy nem is jössz. (*Leülnek az asztal mellé, szembe a közönséggel.*)

FERI: Dehogyan nem. Hiszen megígérem. Amit pedig valaki megígér, meg is kell, hogy tartsa. Azért nem jöttem előbb, mert meg akartam tanulni a leckémet holnapra.

JANCSI: És tudsz is mindent? Nyelvtanból az ikes igéket, földrajzból Kolozsmegyét, számtanból a törteket, természetrajzból a szarkát?

FERI: Tudom.

JANCSI: Na mondd el a szarkát.

FERI: (*Feláll, mintha a tanító előtt fe-*

lne.) A szarka. Nagyon okos, ravasz és számító madár.

JANCSI: Nem is így kezdődik. Feje, nyaka, begye fekete.

FERI: Nem muszáj azt olyan szószerint mondani. Csak a buták szoktak mindent szóról-szóra bemagolni. (*Újra kezdi.*) A szarka nagyon okos és számító madár.

JANCSI: A ravaszt kihagytad.

FERI: Hát kihagytam. Mert sajnálom szegény szarkát, hogy minden rosszat rákennek. De tudod mit, Jancsi. Most én kérdezek tőled valamit. Utánam tudod mondani: Nem minden tarka farku szarka farka farka, hanem csak a tarka farku szarka farka farka. Na, hékás, ezt mondd utánam!

JANCSI: Nem minden farka tarka...

FERI: Nem farka tarka. Hanem tarka farku.

JANCSI: Tarka farku farka szarka...

FERI: Farka szarka? Szarka farka.

JANCSI: Ferikém, hagyjuk ezt a rémes mondást, inkább elhiszem, hogy tudod a leckéd, csak most belezavarodtál, mint én a szarka farkába. Még egy párszor te is átolvasod, én is.

FERI: Az új tanító úrnak meg is kell jól tanulni a leckét, mert nagyon szigorú ember.

JANCSI: Szigorú, de azért jó. Én nagyon szeretem.

FERI: Én is. Csak Sanyi morgolódik mindig ellene.

Katóka és Verácska.

Irta: Kirjákné Kovács Emma.

*Két kicsi tündér, két kicsi lányka,
Vendégül látta a jó Nagybátyja.
Aggodva mondja: „Jaj mi lesz Velük!?”
Hogyan szerezzek mosolyt és derűt?”*

*Komor legénylak, óriás porta,
Csak egy pillanat... felragyog sorba.
Ahová lépnek cseng a kacagás.
Istenkém hisz ez nem is az a ház!?”*

*Mást hallani most oh dehogy lehet
Kacagást, tréfát, nótát jókedvet.
A Nagybácsi is csupa boldog láz,
Felderült szívvel velük elcicáz.*

*Két kicsi lányka, bűvös napsugár
Elrepült innen... óh be messze jár.
Üress a fészek, újra bús árva,
Vár, egyre vár a jövődő nyárra.*

JANCSI: Persze. Mert nem ő lett a kapitány. Azt hiszi, kapitánynak minden nyápic fiú jó, olyan is, mint ő. *(Kissé hencegve.)* Én, ha akarom, Sanyit akár mikor odavágom a földhöz.

FERI: Na, nem olyan gyenge fiú Sanyi, hogy könnyen oda lehessen vágni. Fazekas Laji mondta, hogy egyszer birkóztak és akkor Sanyi úgy odakente a földhöz, hogy mozdulni sem birt.

JANCSI: Hát lehet, hogy nem is olyan gyenge fiú az a Sanyi, mint amilyennek látszik. De azért a tanító úrra nem kellene haragudnia. Visz bennünket kirándulásra, megmutatta a sóbányát. Elvitt a Dörgőhöz is.

FERI: Mi az a Dörgő? Én akkor nem mehettem a kirándulásra, mert beteg voltam.

JANCSI: Jaj te Feri, az milyen érdekes. A tanító úr úgy mondta, hogy ott régen, még a rómaiak idején, nagy hegy volt. Annak a hegynek a belsejéből bányászták ki a sót. Ott volt a sóbánya. Aztán, ezt már nem tudják, mikor volt, beomlott a hegy. Többet nem tudtak onnan sót bányászni. Most egy sótó van a bánya helyén.

FERI: És a hegy?

JANCSI: Hegy az nincs sehol. Megnéztük a sóstavat. Jó mélyen van. Nem is engedett közelébe a tanító úr, nehogy belesédüljünk. Látszik, tele van állatokkal.

FERI: Állatokkal? Milyen állatokkal?

JANCSI: Hát döglött állatokkal. És mert olyan sós a vize, nem rothad el benne semmi állat. Van benne malac, kecske, nyul, macska, juh. Csak egy keskeny ösvény van a tó mellett s ha éjtszaka ott futnak el az állatok, nem látnak és belepotyognak, azért van annyiféle állat már benne. Milyen pompás kirándulás volt. Szalonnát süttöttünk nyárson. S a tanító úr egész új játékokra tanított bennünket. Játsoztunk katonásdit is.

FERI: Katonásdit?

JANCSI: Igen. Én voltam a kapitány. Andris meg az őrmester. Jövő szombaton délután, megígérte a tanító úr, hogy kivisz bennünket a vásártérre tornáznai.

FERI: Na, akkorára az én puskám is kész lesz. Neked van puskád?

JANCSI: Kapitánynak nem kell csak kard, meg pisztoly. Kardom van. Pisztolyt, azt csak akkor kapok, ha nagy leszek, meg ahhoz engedély is kell. Emil bácsit is megbüntették, mert nem volt fegyvertartási engedélye.

FERI: Milyen pompás lesz szombaton délután, én is benne játszom a csapatban. Pedig nekem sokkal szebb a ruhám, mint Andrisé és mi urak vagyunk, mégsem engemet választott a tanító úr őrmesternek.

JANCSI: Nem a szép ruha számít, hanem, hogy ki milyen erős, bátor, meg milyen igazságos. Látod, te, ha felvigyázó vagy is, akkor sem hallgatnak rád, de Andristól mindenki fél. És én láttam, mikor Kecskés egy üveg golyót adott neked, hogy ne írd fel. Andris, az nem fogad el semmit, hanem aki rendetlen, azt bejelenti.

FERI: De biztos, hogy szombaton megyünk?

JANCSI: Biztos. Ha az új tanító úr mondja, akkor biztos.

FERI: Gyurka nem is tud semmiről semmit, hogy megyünk a vásártérre. Akkor megyek és szólok neki is. *(Kezet fognak.)* Szervusz Jancsi.

JANCSI: Szervusz Feri. *(Feri el.)*
(Függöny le.)

2. JELENET.

A szín üres. Eleinte minden a kulisszák mögött hangzik. A színpadon semmi berendezés nincs, legfeljebb színpfal, ami falut, illetve egy nagyobb teret mutat. Jancsi, mint kapitány, sötétkék matrözruhában van, a többi

gyerekek tetszés szerint. Fején mindenki-
nek papíresákó, fehér, csak a kapitányé üt el
piros színével. Vállukon fapuska.

TANITÓ: *(Kívül.)* Század! Figyelem.
instrukció! Azt most már tudjátok, hogy kell
lépni, szalutálni, masirozni. Most, ha valaki-
vel szembe találkozik a század, teszem fel
egy öreg emberrel, a jegyzőnével, bíró uram-
mal, vagy a tiszteletes asszonnal, akkor
nem úgy köszönnek, hogy alásszolgája, vagy
jónapot kívánok. Nem bizony. A katona sza-
lutál, így köszön. Értetted Péter? Tiszteleg.
De nem a balkezevel, hanem a jobbal. Melyik
a jobb kezéd?

PÉTER: *(Zavarban.)* Ez!

TANITÓ: Hisz ez éppen a bal. *(Gyere-
kek hangosan kacagnak.)* Aztán, ha a játék-
órának vége, eljövök utánatok. Szégyent ne
hozzatok az iskolára.

KAPITÁNY (JANCSI): Na század in-
dulj! Utánam iga-zodj! Egy, kettő! Egy,
kettő! *(Besorakoznak az ajtón, szalutálnak a
közönségnek. Jancsi rendelkezik.)* Jobbra át!
(Végigmennék a színen.) Balra kanya-rodj!
*(Torna gyakorlatokat mutatnak be. Mikor a
gyakorlatoknak vége.)* Század pihenj! *(Gye-
rekek mihető állásba helyezkednek. Szembe
jön velük a tiszteletes asszony, utána Kati,
a kis cseléd, egy kosár piros almát hozva.)*
Század vi-gyázz! Tiszte-legj! *(Tisztelgés.)*

FERI: *(A sor végén kilép és az édes-
anyjához fut.)* Kezét csókolom anyuka! Jaj
de szép piros almák! Ugye mindnyájan ka-
punk belőle egyet?

ÖRMESTER: *(Kapitányhoz megy.)* Ka-
pitány úr jelentem alásan. Horváth Ferenc
közbaka vétett a parancs ellen.

KAPITÁNY: Mivel vétett, őrmester?

ÖRMESTER: Mert nem tisztelgett a
tiszteletes asszonnak. De sőt ellenkezőleg,
elhagyta a helyét és azt mondta: kezét csó-
kolom anyuka. Katona így nem köszön, ka-
pitány úr.

KAPITÁNY: *(Szigoruan.)* Bűnös elő-
vezetendő!

TISZTELETES ASSZONY: *(aki ed-
dig mosolyogva hallgatott, most előlép, Ferit
hozza kézenfogva.)* Kapitány úr kérem, itt
hozom a bűnöst, magam személyesen. Kérem
envhító körülménynek betudni, hogy bűnös
a századnak akart menázsi- zsákmányolni.
Ezért még a háború idején kiűntetés is jár.
Kérem tehát a bűnös felmentését.

KAPITÁNY: Lássuk előbb a menázsi!

TISZTELETES ASSZONY: Add csak
oda Kata a kapitány úrnak a kosarat, kináld
meg belőle. Finom, borizú alma. Adj az ör-
mester úrnak, meg a többi vitéz uraknak is
egyvet-egyvet. *(Azok hangos örvendezéssel fo-
gadják és a kosár köré tolnak, de az örmes-*

*ter szigoruan rájuk néz és azok szétrebben-
nek, kiki az előbbi helyére.)*

KAPITÁNY: *(Az almát majszolva.)*
Valóban kitünő borizú alma. *(Közönséghez.)*
Jó menázsi! *(Szigorú hangon Ferihez.)* A
zsákmányért felmentelek a kurta vas alól, de
mert a parancs ellen vétettél Horváth Fe-
renc közbaka, egy napi áristomot kapsz.
Belenyugszol az ítéletbe?

FERI: Nem nyugszom bele kapitány úr.

KAPITÁNY: Miért?

FERI: Mert ma paprikás csirke lesz va-
csorára galuskával. És én azt nagyon sze-
retem.

KAPITÁNY: Ez már beszéd! Paprikás
csirke galuskával. Ezt én is szeretem.

PÉTER, GABOR, GYURKA: *(A sor-
ból.)* Én is. Én is.

ÖRMESTER: *(Szigoruan.)* Mi ez, bun-
dások? *(Azok megszeppennek s visszareb-
bennek a helyükre.)*

TISZTELETES ASSZONY: Ha már
így áll a dolog, kapitány uram, akkor a szá-
zadot szívesen látom ma estére paprikás csir-
kére.

KAPITÁNY: Század tisztelegj! A meg-
hívást elfogadjuk!

SZÁZAD: Éljen! Éljen! Ma paprikás
csirkét eszünk vacsorára. *(Tiszteletes asz-
szony és Kati el.)*

JEGYZŐNÉ: *(Jön.)*

KAPITÁNY: Balra nézz! Tiszte-legj!

JEGYZŐNÉ: Nini Jancsi fiam, te vagy
az? Alig ismerlek meg azzal a komédiával a
fejedén.

JANCSI: Nem komédia az anyuka, ha-
nem csákó. Én most katona vagyok. És ka-
pitány. Andris az őrmester.

ANDRIS: *(Előlép, tiszteleg.)* Igenis, én
vagyok az őrmester, szolgálatjára. Fekete
Andris a nevem, szolgálatjára.

JEGYZŐNÉ: Jól van Andris, akarom
mondani őrmester úr. Ha háborúba mennek,
vigyázzon a fiamra.

ANDRIS: Igenis, vigyázni fogok, szol-
gálatjára. *(Jegyzőné el. Jön egy öreg koldus.)*
Század tiszte-legj! *(Gyerekek tisztelegnek,
csak Feri marad mozdulatlan.)*

Őrmester: *(Ferihez.)* Bundás tisztelegj!

FERI: *(Feleselve.)* Bizony nem tisztel-
gek én őrmester úr!

ÖRMESTER: *(Kapitányhoz.)* Kapitány
úr kérem, jelentem alásan, Horváth Ferenc
közbaka megtagadta az engedelmességet.

KAPITÁNY: Megtagadta az engedel-
mességet? Ide elé a bűnöst! *(Feri ketten
közreveszik, utána megy az őrmester tempó-
san.)* Őrmester úr, a tényállást!

ÖRMESTER: Horváth Ferenc közbaka,
amikor a kapitány úr mondta, hogy tiszte-

legj, nem tisztelgett. Én felszólítottam, hogy engedelmeskedjen. Erre ő azzal felelt: bizony nem tisztelgek én!

KAPITÁNY: (Ferihez.) Igaz ez? Miért nem tisztelgettél?

FERI: Azért kapitány úr, mert az csak egy koldus. Az én apukám meg pap. Én csak nem tisztelgek egy koldusnak?

TANITÓ: (Az utolsó szavakra belép. Gyerekek a beszéd alatt a kapitány köré gyűltek.) Na, mi az század? Mi történt?

ŐRMESTER: Az történt tanító úr kérem, hogy Feri megszegte az engedelmességet. Egy öreg koldus jött és annak nem tisztelgett.

TANITÓ: És miért nem?

FERI: Azért tanító úr, mert az csak egy koldus, az én apukám meg pap és mi urak vagyunk. Csak nem fogok köszönni egy koldusnak?

TANITÓ: Feri fiam, nagyon helytelenül cselekedtél. Ha a te édesapád tudná, milyen csúnyán viselkedtél azzal az öreg emberrel, nagyon rosszul esne neki. Abban az öreg koldusban nem a koldusnak nem tisztelgettél, hanem az öreg embernek. Az öregeket pedig akár úr, akár egyszerű gazdaember, vagy épen koldus, tisztelni kell. Aztán azt nem tudhatja senki, öreg korára nem kerül-e koldusbotra, még ha akármennyi vagyona is van fiatal korában. Lám ennek az öreg kol-

dusnak is szép vagyona volt, ökrei, lovai, háza, szép gyermekei. A háza leégett, a jószágok elpusztultak s a gyermekei egymásután sorra elhaltak. Ugy maradt öreg korára, mint az útszéli fa. Ezért nem szabad soha senkit a szegénysége miatt lekicsinyelni, mert nem tudhatjuk magunk is nem kerülünk-e ugyanerre a sorsra?

FERI: (Lehajtott fejjel, bünbánóan.) Tanító úr kérem, megérdemeltem ezt a leckét. Csakugyan csúnyán viselkedtem azzal az öreg koldussal szemben. Jóvá fogom tenni a hibámat. Ezt a leckét pedig nem felejttem el soha. (Öreg koldus jön vissza.)

KAPITÁNY: Század balra nézz! Tisztelgij! (Fiuk mindaddig tisztelgő állásban maradnak, míg csak az öreg koldus el nem tűnik a színről. Látszik, hogy most Feri is szalutál.)

TANITÓ: Most pedig én veszem át a vezényletet. Vége a játéknak. Kiki induljon hazafelé. Mindjárt vacsoraidő lesz.

JANCSI: De tanító úr kérem, a század ma paprikás csirkére van meghíva a tiszteletes asszonyhoz.

TANITÓ: Az egész század paprikás csirkére? (Közönséghez.) Az jó menázi lesz! Na, akkor induljunk a tiszteletes asszonyékhoz. Század utánam iga-zodj: Induló! Egykettő. Egy-kettő. (Valami vidám indulófélét énekelnek és levonulnak a színpadról.)

(Függöny le.)

Csak Istennek szól a hála.

Irta: Teleky Dezső.

Jeges idő... Ropog hó...
Fagy az egész látóhatár.
Egyszer csak az ablaktáblán
Bekopog egy cinkemadár.
Gyöngye hangon ezt csipogja:
— Enni kérek, nagyon fázom!
Tudod, ember, hogy tavasszal
Tisztességből meghálálom.
Hű kertészed voltam eddig,
Arra kérlek, ne feledd el!
Jutalmazz meg egy-két maggal,
Melegítő élelemmel. —

— „Cinke koma, a ti hasznos
Munkásságtok kötelesség!
Érdemedet ne hangoztasd,
Ne várd azt, hogy megfizessék,
Hálálkodom neked nem kell,
Csak annak a Jóistennek,

Aki téged s minden cinkét
Ily hasznosnak téremtett meg.“
— Mindent értek! Ezzel ugye
Elkergetsz és nem adsz ennem?! —
Felel a kis cinkemadár
Panaszkodón, elcsüggedten.
— Ki mondja ezt? Dehogy, dehogy.
Kergetlek el, te kis dőre!
Csak maradj itt, meglásd rögtön
Mag kerül az etetőre.
De ezt te se köszönjed meg!
Nem illet engem a hála!
Csak azt teszem, mit tennem kell
Szívem, lelkem parancsára.
Csak az Égnek adj hálát, mert
Úgy teremtetted a Jóisten,
Hogy az éhest és a fázót,
Ahogy lehet megsegítsem. —

Ahogy kis cimboráink írnak...

Kedves Marcella néni!

Most már nem lakunk Lövétén, hanem itt Túrben. Apukámat ide helyezték. Így én haznról járok a balázsfalvi román gimnáziumba. Szeren-

csére itt is olvashatom az Új Cimborát, mert jár az apuka iskolájának. Most is nagyon szeretek rajzolgatni. Itt a képen be is mutatkozunk. Sok minden jót kívánok a Szerkesztő néninek az új esztendőben öcsémekkel együtt. A három kicsi gyermek, akik rajtunk kívül a képen vannak, azok az unokatestvéreink.

Túr, 1939 január hó.

Kezeit csókoljuk:

Márton Emil I. g. o. t. és Árpád.

*

Kedves Új Cimborák!

Végre én is bemutatom magam előttetek. Bár már régebben tagja vagyok az Új Cimborá olvasótáborának, csak most írom meg a bemutatkozó

levelem. Az én nevem Szilveszter Éva, IV. el. o. t. Kolozsváron lakunk. Az Új Cimborát mindig na-

hezen várom. Nem régen én is résztvettem a Szerkesztő néni szombat délutáni fogadó napján. Elárulom nektek: nagyon jól éreztem magam. Voltak ott más kis cimborák is. Bizonyára ti többi kis cimborák, akik még nem mutatkoztatok be, igyekezni fogtok beküldeni a bemutatkozó leveleiteket, hogy egymást hadd ismerjük meg.

Szeretettel köszönt mindnyájatokat:

Szilveszter Éva IV. el. o. t.

*

Zoltán Levente III. el. o. t. levele
Turdean Klárikához.

Édes Kláríka!

Csak most válaszolok leveledre. Hallottam nagymamától, hogy szép házat építtetetek. De mi is elköltöztünk Vicébe. Téged bizony ezután ritkábban foglak látni, mert messzebb leszünk egymástól. Nagymamámnak és nagymamának üzenem, hogy ezután gyakrabban írok levelet.

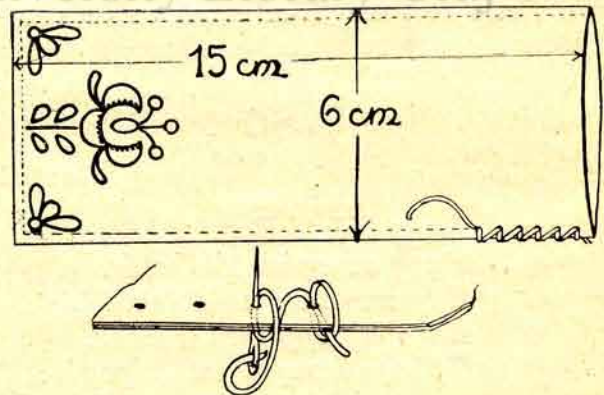
Sokszor csókol:

Zoltán Levente, III. o. t.

Játék is, rajz is.

Szemüvegtok.

Tervezte: Gr. Bethlen Katinka.

Akartok-e kis cimborák nagyapának, vagy nagymamának meglepetést szerezni? Ha nincsen nekik szemüvegtokjuk, úgy figyeljetek ide, megtanítalak benneteket rá, hogyan csináljatok bőrből, vagy vászonból, esetleg erős posztóból szemüvegtokot. Nézzétek meg az ábrát, annak a méretei szerint szabjátok ki az anyagot, két részben. Ha akartok rá hímezni is, akkor előbb varrjátok ki a mintát, csak azután dolgozzátok össze. Írjátok meg, hogy sikerült-e, akkor máskor is tervezek nektek hasonló dolgot.

Tanácsok a gyermekek részére.

Kis szívek a nagy szívben.

Most, hogy itt ülök az íróasztalom mellett a szerkesztőségben — úgy képzem, hogy az Új Cimbora egyetlen nagy dobogó szív s ebben a nagy szívben dobognak a kis cimborák szívei. Kis szívek a nagy szívben. Ráhajlok a kis szívekre és úgy hallgatom a dobogásukat. Lássuk csak mit mondanak nekem ezek a szívecskék?

Gálffy Gábor IV. el. o. t. Erdőszentgyörgy. Hűséges olvasója az Új Cimborának. Őt a szerkesztőnéni még az 1936. évi székelykereszturi nagy rajzkiállításról ismeri. A rajzkiállításra lerajzolta unitárius templomot. Gábor barátunk azóta is a leghűségesebb olvasója az újságnak. A rejtvényeket szorgalmasan megfejti. Sőt, amint láttatok a karácsonyi számban újat is szerkesztett.

Izsák Ibolyka II. e. tanítónőképzős Székelyudvarhely. Nem lehet panaszkodni órá sem. Ő a székelyudvarhelyi kis cimborák között a főtoborzó. Annak idején a székelyföldi nagy körut alkalmával Székelyudvarhelyen ügyesen toborzott. Be is került a neve az aranykönyvbe. *Úgy, úgy kis cimborák, az aranykönyvbe mindazoknak a neve bekerül, akik tettek valamit az Új Cimboráért.* Különösen pedig a toborzók nevei.

Zoltán Levente III. l. o. t. Irinkó-pirinkó legényke volt, amikor fényképen ezeltört két évvel bemutatkozott, s nézzétek csak már III-ik elemista. De én azt hiszem, Zoltán Levente akkor is hűséges marad az Új Cimborához, ha nagyobb lesz. S milyen ügyesen levelez Turdean Klárikával. Nem mondom, mert az írása lehetne egy kicsit jobb is. De ez dicsérendő: a helyesírása kifogástalan.

Léderer Éva IV. g. o. t. Kolozsvár. Ő is a hűségesek közé tartozik. Néha egy-egy verssel is megpróbálkozik. Törekvő, szorgalmas leányka. Eszperantóul az Új Cimborából tanult meg. Úgy, hogy most már a külföldiekkel is levelez.

Szabadi Baba III. el. o. t. és Öcsi II. el. o. t. Bucuresti. A legéletrevalóbb regáti kis toborzók. Ha minden kis cimboránk úgy toborozna, mint ők, azóta már sarkantyus csizmában járna az Új Cimbora, nem pedig dideregve, ha jó a tél. Pedig Babuka milyen beteg volt tavaly. Hajszál hijján maradt az élők között. De az ilyen meleg szívű

kis teremtetésekre szükség van a földön, a jó Isten hát megis gyógyította. Ez a drága kicsi leányka még a súlyos betegsége alatt is toborzott.

Derecskey Sándor II. g. o. t. és Lajos Nagy-bánya. Ők a hűségesnél is hűségesebbek: egyenesen veteránok. Ma már kevesen mondhatják, hogy ők az Új Cimborát a megindulásától kezdve járatják. Hát ezek a Derecskey fiúk 1933. óta olvasói az újságnak. De megis kapták a nyáron a veteránok ajándékát. Sándor nagy bélyeggyűjtő. A lengyel bélyegeket kapott nemrég.

Nagy Jenő II. el. o. t. A legujabbak közé tartozik. Igéri, hogy szorgalmas olvasója lesz a lapnak. Szépen, rendesen ír, egy paca sincs az írásában.

Bócsa József IV. el. o. t. Ploesti. Nem rég lépett csak be az olvasók táborába, ő máris a legszorgalmasabb levelezők egyike. A rejtvényeket is megfejti. Lássuk csak hát ti többi regáti kis cimborák, hogy vagytok? Tudtok e olyan szép és ügyes levelet írni, mint a ploesti kis cimborák: Marosffy Baba és Bócsi József is! A szerkesztőnéni várja a leveleteket és fényképes bemutatkozótokat is.

Nagy Béla II. g. o. t. Arad. Puntyinak becézik otthon. A kis szürke veréb csiripelte, hogy szeret rajzolgatni és festegetni. A rejtvényfejtés is nagyon érdekli. Am én hiszem, hogy nem sokára nem csak megfejtést készít, hanem újakat is szerkeszt majd. — *Barabás Klárka, Kovászna.* Őt is érdekli a rejtvényfejtés. Nem egyszer a lexikont is átböngészi, különösen ha a keresztrejtvénynél nem jön ki egy-egy idegen vonatkozású szó. — *Szabó Mária II. el. o. t.* Drága hűséges kis olvasója az Új Cimborának. Még csak II. elemista, de hogy vigyáz a helyesírásra. Tudja, hogy legközelebb szót egybe kell írni és a végén két *b*-vel, „meggyűjtöm“ összetett szó, ezért ezt is egybe írjuk. Az ilyen kis cimborának mindig szívesen olvassa a Szerkesztőnéni a levelét. — *Moldován Gyöngyi és Zsóka.* Még decemberben elküldte a bemutatkozó levelét, de mivel sok kis cimborának volt már előzőleg benn levele, előbb azokat kell közölni. De a Gyöngyike bemutatkozója is sorra kerül rövidesen. — *Henner Aranka Nagy-bánya.* Nagyon örült a szerkesztőnéni a szép karácsonyfás lapnak, amit anyuka is aláírt. A jó kívánságokat a szerkesztőnéni is hasonló jókívánságokkal viszonzozza. — *Pitó Laci IV. g. o. t. Jasi.* Az újévre küldött jókívánságokat a szerkesztőnéni köszöni. Ügyesen irogat szabad idejében. Dolgozataiból már közölt is az Új Cimbora.

Kolozsvári kis cimborák: Kleinmann Kató, Weinberger Menyus, Orbán Laci, Rosenfeld Károly, Donogán Juliska. Leveleik, rejtvénymegfejtéseik beérkeztek. Donogán Juliska verset küldött be, még pedig karácsonyi verset. Kleinmann Kató fordítással próbálkozott, román mesét fordított magyarrá. Weinberger Menyus rejtvénymegfejtést készített.

Pótlórejtvény.

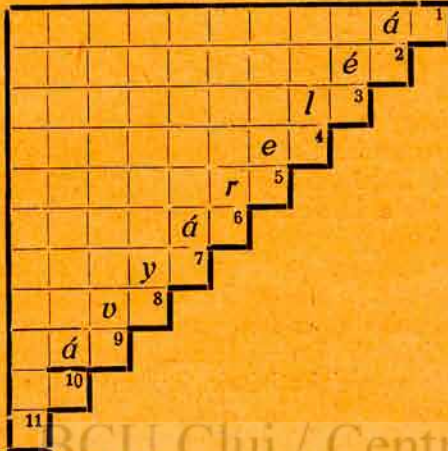
Beküldte: Pitó Laci és Mancí, Iași.

—zekér, —utó, —dvar, —eknő, —uruba,
—kadály, —alom, —aripa, —üzér, —mlett, —átha.

A megfejtés egy város nevét adja.

Kockarejtvény.

Beküldte: Szegedi Mária, III. g. ot.

- 1 = erdélyi város,
2 = némely házra mondják,
3 = az erős ember,
4 = régi magyar címzés,
5 = szemes termés,
6 = férfi név,
7 = fiúgyermek neve,
8 = időhatározó,
9 = erődítmény,
10 = szerszám,
11 = M-betű után következnek.

Ha a fenti szavakat kitaláltátok úgy egy nagy király nevét kapjátok meg az első kockákban fentről lefelé.

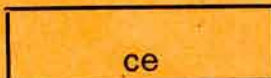
Első pillanatra talán nehéznek tűnik fel ez a rejtvény, de én azt hiszem már a III-ad elemisták is megtudják fejteni.

Szórejtvény.

Betűrejtvény.

Beküldte: Izsák Ibi, II. e. tan. képzős, Odorhely.

Az Újévi számban közölt felhívásnak eredménye van. Sorra fognak hozzá kis cimboráink nemcsak a megfejtéshez, de újak szerkesztéséhez is. — Nagyon is helyén való kis cimborák a felbuzdulástok, mert a fejtörés, rejtvényfejtés és szerkesztés a gondolkodást segíti elő és megkönnyíti a számtantanulást, példák megoldását.

Megfejtés.

A 28. szám megfejtése:

1. *Keresztrejtvény*: Vízszintes sorok: 1. karcsony, 9. olar, 10. árok, 11. vak, 12. óra, 15. és 17. izom, 20. sad (das), 22. orvos, 24. seb, 26. ló, 27. kalap, 29. ok, 31. ivette, 32. a.

Főggőleges sorok: 1. kovács, 2. alak, 3. rak, 4. ár, 5. Sándor, 6. óra, 8. VK, 14. és, 16. sás, 17. Idéle, 18. zo, 19. mv, 21 a sav, 25. bat, 28. P. T., 30. ki.

2. Foglalkozást jelentő rejtvény:

Kerekcs	Asztalos
esztergályos	takács
mechanikus	terménykereskedő
állatorvos	aranyműves
lőkereskedő	timár
	ügyvéd
	rendőr
	kocsigyártó.

A fenti kezdőbetűk helyesen összerakva: Kemál Attatürk nevét adják.

3. Földrajzi pótlórejtvény: Granada.

4. *Találós kérdésrejtvény*: Jár, jár, mégis csak egy helyben áll.

A rejtvénytársorsolásra a következők nevei kerültek: Orbán Laci Kolozsvár, Bócsa József Ploesti, Szegedi Mária Temesvár, Károlyi Zsigmond Brassó, Szaniszló Péter Temesvár, Szabó Kálmán Kolozsvár, Weisz Kató Szatmár, Lindenefeld Sára Temesvár. — *Nyertesek lettek*: Bócsa József, Károlyi József, Szegedi Mária.

Az Uj Cimborá kiadóhivatala felvesz helyi és főleg vidéki szervezésre megbízható egyéneket. Jelentkezők forduljanak a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T. igazgatóságához Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Előfizetési árak: Egész évre 200, fél évre 100 lej. — Egyes szám ára 10 lej. Magyarországon 12 p., Jugoszláviában 150 dinár, Csehszlovákiában 60 ck., Amerikában 300 lej.

Főmunkatársak:

Teleky Dezső, Coltești.
Kormos Jenő, Chiend

* * *

Minden cikkért a szerzője felelős.